

De misthoorn een wegwijzer voor trekvogels? — In den morgen van 12 Februari lag een dikke mist over de zee, strand en duinen bij IJmuiden.

Slechts het eentonig geluid van den misthoorn verbrak de klamme, drukkende stilte. Ik wandelde de pier op om zeeëenden en duikers door den kijker van dichterbij te kunnen bezien, toen ik een merelpaar (*Turdus merula* L.) op het hekwerk zag zitten, dat door mijn komst verschrikt, naar het veilige land vloog.

De mist klaarde eenigszins op en toen ik met den kijker de zee afzocht naar vogels, kwam er een troepje akkerleeuwerikken (*Alauda arvensis* L.) recht uit zee vliegen en vervolgden hun tocht naar 't land recht over den pier. 't Waren er 21.

Slechts enkele minuten later kwam een 5-tal spreeuwen (*Sturnus vulgaris* L.) eveneens uit zee opzetten, onmiddellijk gevolgd door 18 akkerleeuwerikken.

Ik geloof stellig dat het trekkertjes waren, die in den voornacht Midden-Engeland bij helder weer en gunstigen Oostenwind verlaten hadden en nu door het waarschuwend geloei van den misthoorn naar het vasteland werden geloodst.

Den volgende morgen (13 Februari) was ik weer op de Zuidpier en ik zag een plevierachtig vogeltje heel vertrouwelijik dicht bij enkele hengelaars aan afval van mossels pikken. Eerst toen ik op ± 5 meters afstand genaderd was, vloog het vogeltje op en ik zag het aan voor een drieteenige zandlooper (*Crocethia alba* (Pall.)) welke vogel in dezen tijd van het jaar een zeer algemeene verschijning langs onze stranden is. Doch aangenaam verrast stond ik te kijken toen ik het gewaande drieteenig op het water zag strijken en parmantig hoogzittend om zich heen zag pikken. Ik stond recht boven 't zwemmende vogeltje op den hoogen pier en zag nu, dat het een franjepootje (*Ereunetes p. pusillus* (L.)) was.

Het vloog op om aan den anderen kant van de pier in vlak water weert te strijken, waar het een poosje druk rondzwom om spoedig tegen een bemosseld betonblok uit het water te stappen.

Het franjepootje streek weer op de pier en het was zoo verbazend mak, dat ik er op ± 4 meters afstand een foto van kon maken, welke echter door den sterken wind onscherp is geworden.

Bij deze gelegenheid zag ik duidelijik de halve zwemvliesjes tusschen de teentjes, aan welke vliesjes de vogel zijn typischen naam te danken heeft.

Verder zag ik weer enkele leeuwerikken recht uit zee het land naderen en een huismusch scharrelde op de luwe plaatsjes van de pier wat rond.

Haarlem.

G. TRAANBERG.

De Witte Hermelijn. — In „Nature" van 17 Februari vind ik een opmerking van den welbekenden natuurkenner Sir Herbert Maxwell, den schrijver van „Memories of the Months". Hij vertelt, dat bij hem thuis, dat is Monreith, Wigtownshire, in den zuidwesthoek van Schotland de hermelijnen in den winter geregeld spierwit worden, terwijl daar haast nooit sneeuw valt. Het klimaat is er zoo dat Braziliaansche *Abutilons* er den heelen winter bloeien in de open lucht. Toch wordt het hermelijn er wit. In het hartje van Engeland echter, in Leicestershire en Warwickshire, waar de winters veel strenger zijn verkleurt het hermelijn zelden of nooit geheel. Het dier is dus thans niet aangepast aan de tegenwoordige toestanden, en wordt door zijn kleur daar in Schotland allermintst beschermd. Maxwell brengt dit verschijnsel in verband met den ijstijd en meent, dat die Schotsche hermelijnen nog niet den tijd gehad hebben, om de aanpassing te verliezen, die hen destijds van nut was. De Engelschen zijn eenige tienduizenden jaren voor en hij meent dat over duizenden jaren ook die Schotten niet meer heelemaal zullen verkleuren.

Zijn bij ons in 't land overal alle hermelijnen 's winters heelemaal wit?

T.

Aan den Brandaris. — Van het Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw ontvingen wij de rapporten over de avonturen der vogels aan den grooten vuurtoren van Terschelling, onzen ouden Brandaris. Wij zijn daarvoor, als altijd, zeer dankbaar.

De lektuur van deze verslagen is voor ons een ware Tantaluskwelling want keer op keer krijgen wij het gevoel, dat we in den „goeden tijd" zoowel in het voorjaar als in het najaar een nacht of tien op den toren behooren door te brengen. De lichtwachters en hun chef, de opzichter-machinist bij de kustverlichting, de heer J. v. d. Burgt hebben in den loop der jaren onze kennis van den vogeltrek al met menig belangrijke waarneming verrijkt en ongetwijfeld zouden wij nog meer te weten komen indien de wakkere jongeren, die ons al zooveel moois vertelden van Noordwijk en van Rottum, ook eens wat langdurig en geregeld de wacht betrokken aan den Brandaris. Je weet wel, Jan, 's nachts op den toren en overdag rondboemelen langs Dellewal en Vlielandstrand en dan slapen en eten, als dat zoo eens uitkomt.

Om nu tot ons rapport terug te keeren, in 1922 begon de voorjaarsbeweging aan den Brandaris precies op 1 Februari met een vlucht van leeuwerikken, lijsters, spreeuwen, scholeksters, meeuwen, strandloopers en roodkeelduikers en daar kwamen in de volgende veertien dagen nog wulpen en eenden bij.

In den nacht op 1 Maart vlogen er ook veel rotganzen en plevieren rondom het licht en eenige kluiten. Daar hebben we dus weer onze kluit als zeer vroege voorjaarsvogel. Men is zoo licht geneigd in dit vreemdsoortig dier een teere zuidelijke gast te zien, en inderdaad gedraagt hij zich als de stoere wulpen en even goed als deze wil hij ook wel den winter hier doorbrengen, want dikwijls genoeg is hij in December en Januari waargenomen langs de Zeeuwsche stroomen. Telkens komen er in Maart nog een paar aan den toren, maar natuurlijk niet veel, want wat er aan kluiten nog noordelijk of oostelijk van Terschelling in Europa huist is niet veel.

Van 6 op 7 Maart is er een groote vlucht, dan zittener op een gegeven oogenblik duizend spreeuwen en leeuwerikken op de rekken. Of dit nu een schatting of een telling is, weet ik niet, ik denk wel zoo tusschenbeiden. Je kunt met die rekken werkelijk nog al accuraat rekenen.

In het laatst van Maart komen waterrollen opzetten en nog al in groot aantal want in den nacht van 27 Maart sneuvelen er niet minder dan dertien van deze prachtige en geheimzinnige vogeltjes, die we eigenlijk het meest nog ontmoeten, wanneer zij zich op den trek op ongewone plaatsen vertoonen.

De grootste voorjaarsvlucht viel op 3 April, toen rustten er in den nacht 3750 trekvogels op de rekken, en merkwaardig genoeg, er kwam er geen een om het leven. In het geheel vonden gedurende den voorjaarstrek van 1922 slechts 141 vogels den dood aan den Brandaris. Als een bewijs dat de voorjaarstrek zeer lang duurt moge dienen, dat nog op 29 Mei grauwe vliegenvangers, zwartgrauwe vliegenvangers, tapuiten en rietzangers op den toren werden gevonden. Daarna begon de groote schoonmaak; de rekken werden afgenomen om afgebikt en geschilderd te worden.

Voor Juni en Juli valt niets te vermelden en de eigenlijke groote trek openbaart zich pas in de laatste dagen van Augustus. In den nacht op 1 September, toen Jan Verwey zooveel vogels zag op Helgoland (zie pag. 329) werd ook de Brandaris omzwermd, niet alleen door wulpen, scholeksters, plevieren en sterntjes maar ook door zangvogeltjes van allerlei soort, trouwens den nacht te voren ook reeds. In verband met werkzaamheden aan den toren waren niet alle rekken aanwezig. De talrijkheid der vogels kan eenigszins afgeleid worden uit het feit dat dien nacht aan den toren dood gevonden werden: 48 „bonte" vliegenvangertjes, 5 tapuiten, 3 tuinfluiters, 3 fitisjes, 1 waterrietzanger, 1 gekraagde roodstaart, 1 paapje en 1 draaihals. Den vorigen nacht bevond zich onder de slachtoffers een kwartelkoning.

Als naar gewoonte bracht de derde week van October alweer zeer sterken trek, den 21sten zaten er vijfduizend vogels op de rekken, die toen weer alle waren aangebracht. En dat was maar goed ook, want in den nacht van 11 op 12 November kwamen de vogels in ongewoon aantal opdagen, zoodat er niet minder dan twintig duizend op de rekken zaten voor de helft spreeuwen. Slechts 35 van die spreeuwen lieten er het leven, ook sneuvelde er een ongelukkige waterral.

De wind was zuid en de windkracht één. De lucht, eerst betrokken, klaarde na elfen langzaam op en de maan kwam door. Hoe meer de lucht opklaarde, hoe minder vogels men om den toren zag vliegen. Maar de vogels, die een rustplaats hadden gevonden, maak-

ten geen haast, te vertrekken. Zoo staat het in het rapport en voor mij bestaat er in de heele mij bekende litteratuur maar weinig, dat mij zooveel emotie geeft als deze enkele regels. Daarvoor heb ik echter ook vele nachten op dien toren gezeten. Wat kan ik weer er naar verlangen! O, die Waddeneilanden!

JAC. P. THIJSSSE.

Reigerkolonie. — In „De Levende Natuur” afl. 7, schreef de Heer Bos over een Reigerkolonie tusschen Lellens en Winneweer van den Heer Bouwman. Dit moet zijn: van de Heer P. A. Boerema, daar er zeer zeker tusschen Lellens en Winneweer geen andere reigerkolonie is. Verder zou ik even op een vergissing van den Heer Bos willen wijzen: De reigers nestelen niet alleen in Abeelen, doch ook wel in andere boomen, hoewel de Abeel daar wel zeer de voorkeur geniet.

Van bedbelde kolonie is nog een mooi staaltje van woede en moed, bij 't belagen van hun nesten, bekend. Eenige jongens zouden de eieren uit de nesten halen, maar voor ze nog bij de eerste takken waren, werden ze reeds door de reigers lastig gevallen. Hoe dicht bij 't nest, hoe woester de dieren werden, zoodat de jongens het tenslotte wel moesten opgeven.

Ten Post.

J. KOOPMAN.

GEVRAAGD:

KURT LAMPERT: „Die Groszschmetterlinge und Raupen Mitteleuropas”. Gebonden. Nieuw of in goeden staat.

Prijsopgave aan D. WIELINGA, Zuiderhaven 2, Harlingen.

AANGEBODEN:

„Wegens overcompleet: De Levende Natuur jaargangen 2, 3, 4, 13, 21 (ontbreekt laatste „aflevering”), 22 en 23. Alle gebonden in origineel banden, voor meestbiedende. Adres: „Fr. Haverschmidt, Kromme Nieuwe Gracht 50, Utrecht”.

Zeven Verkade's albums, geheel gevuld, in goeden staat; De IJssel; Het Naarder Meer; Langs de Zuiderzee; De Vecht; Bosch en Heide; Bonte Wei; Blonde Duinen.

Vracht voor rekening van den koper. Nadere inlichtingen bij

Den Haag, Antonie Duyckstraat 15.

T. VÜRTHEIM.

De Levende Natuur, vanaf 1 Mei 1910, alle nummers der jaargangen 1910, tot en met 1922, voor hoogste bod, afgehaald. Biedingen ingewacht bij:

Amsterdam, Overtoom 2.

I. D. HEIJBROEK.

Tegen aannemelijk bod: Handmikroskoop No. 3 van Leitz (met schroef voor fijne instelling en condensor) in kastje; bijna niet gebruikt. Hierbij extra een nieuw handvat van No. 1 Desverkiezend met oculair 2 en objectief a3 van Zeiss (prijs der 2 laatste / 10.00).

R. K. Boekcentrale, Keizersgracht, Amsterdam.